

Regeringens proposition

2004/05:29

Genomförande av EG:s direktiv om
gemenskapsåtgärder för bekämpning av mul- och
klövsjuka

Prop.
2004/05:29

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 14 oktober 2004

Göran Persson

Ann-Christin Nykvist
(Jordbruksdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Propositionen innehåller förslag som syftar till att genomföra EG-direktivet (2003/85/EG) om gemenskapsåtgärder för bekämpning av mul- och klövsjuka.

I propositionen föreslås vissa ändringar i epizootilagen (1999:657) för att uppfylla direktivets krav. Ändringarna innefattar bl.a. utökad anmälningskyldighet för enskilda och föreskriftsrätt om uppgiftsskyldighet för enskilda. Vidare införs en möjlighet för den myndighet som regeringen bestämmer att inrätta s.k. tillfälliga bekämpningszoner. De bemyndiganden som ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om begränsningar eller villkor vad gäller transport eller annan hantering av djur, varor m.m. vidgas. Vidare införs ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om dokumentation av besök till en anläggning.

I ordningslagen (1993:1617) införs en möjlighet för regeringen eller, i fråga om ett län, efter regeringens bemyndigande en länsstyrelse att förbjuda allmänna sammankomster och offentliga tillställningar om det är nödvändigt för att förebygga eller bekämpa epizootier.

De lagändringar som syftar till att genomföra direktivet är avsedda att träda i kraft den 1 april 2005.

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	3
2	Lagtext.....	4
2.1	Förslag till lag om ändring i epizootilagen (1999:657)	4
2.2	Förslag till lag om ändring i ordningslagen (1993:1617) ...	9
3	Ärendet och dess beredning.....	10
4	Bakgrund	10
4.1	Direktivet	10
4.2	Gällande svensk lagstiftning	12
4.2.1	Epizootilagen	12
4.2.2	Ordningslagen.....	13
5	Genomförandet	14
5.1	Propositionens förslag avseende ändringar i epizootilagen.....	14
5.1.1	Utgångspunkt för regeringens förslag	14
5.1.2	Reglernas tillämpningsområde	14
5.1.3	Utökad anmälningsskyldighet	15
5.1.4	Förflyttningar av fordon, transporter av avfall och annat material samt registrering av sådant material m.m.	17
5.1.5	Tillfälliga bekämpningszoner	18
5.1.6	Villkor för tillträde till djuranläggningar efter ett konstaterat sjukdomsutbrott m.m.	21
5.1.7	Upplysningsskyldighet	23
5.1.8	Andra åtgärder för att förebygga eller bekämpa epizootiska sjukdomar.....	24
5.2	Propositionens förslag avseende ändringar i ordningslagen	25
6	Konsekvenser	26
7	Författningskommentarer	27
7.1	Förslaget till lag om ändring i epizootilagen (1999:657).....	27
7.2	Förslaget till lag om ändring i ordningslagen 1993:1617)	30
Bilaga 1	Rådets direktiv 2003/85/EG.....	31
Bilaga 2	Promemorians lagförslag.....	118
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanser, Ds 2004:14.....	123
Bilaga 4	Förteckning över remissinstanser, Promemoria daterad den 16 augusti 2004.....	124
Bilaga 5	Lagrådsremissens lagförslag.....	125
Bilaga 6	Lagrådets yttrande.....	131
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 14 oktober 2004...	132
	Rättsdatablad.....	133

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2004/05:29

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i epizootilagen (1999:657),
2. lag om ändring i ordningslagen (1993:1617).

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i epizootilagen (1999:657)

Härigenom föreskrivs¹ i fråga om epizootilagen (1999:657)

dels att 3, 5–8 §§ samt 20 § skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas två nya paragrafer, 3 a och 4 a §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Om en veterinär har anledning att misstänka att ett fall av epizootisk sjukdom har inträffat, skall han omedelbart göra en undersökning för att fastställa sjukdomens art och i övrigt göra vad som är nödvändigt för att förhindra att smitta sprids. Den som har djuren i sin vård är skyldig att tåla det intrång och underkasta sig de åtgärder samt lämna den hjälp som behövs för undersökningen. Om det är nödvändigt för undersökningen, får ett djur som misstänks vara smittat avlivas utan ägarens samtycke.

Veterinären skall skyndsamt underrätta Statens jordbruksverk och länsstyrelsen. Länsstyrelsen skall utan dröjsmål underrätta Statens veterinärmedicinska anstalt, distriktsveterinären och den eller de kommunala nämnder som utför uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Om det är fråga om en epizootisk sjukdom hos fisk, skall också Fiskeriverket underrättas, och om misstanken gäller sådan epizootisk sjukdom som kan överföras till människor även Statens livsmedelsverk, Smittskyddsinstitutet och smittskyddsläkaren.

Det som sägs om veterinär i andra stycket gäller också den som är ansvarig för det laboratorium där ett fall av epizootisk sjukdom konstaterats.

¹ Jfr rådets direktiv 2003/85/EG av den 29 september 2003 om gemenskapsåtgärder för bekämpning av mul- och klövsjuka, om upphävande av direktiv 85/11/EEG och beslutet 89/531/EEG och 91/665/EEG samt om ändring av direktiv 92/46/EEG (EUT L306, 22.11.2003, s. 1, Celex 32003L03L0085).

3 a §

En veterinär eller någon annan som i sitt yrke kommer i kontakt med djur eller produkter av djur och som har anledning att misstänka att ett fall av epizootisk sjukdom har inträffat skall skyndsamt anmäla detta till Statens jordbruksverk och länsstyrelsen. Anmälningsskyldigheten gäller även den som är ansvarig för ett laboratorium där sådan sjukdom har konstaterats eller där det finns anledning att misstänka fall av sådan sjukdom.

Länsstyrelsen skall utan dröjsmål underrätta Statens veterinärmedicinska anstalt, distriktsveterinären och den eller de kommunala nämnder som utför uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Om det är fråga om en epizootisk sjukdom hos fisk, skall också Fiskeriverket underrättas, och om misstanken gäller sådan epizootisk sjukdom som kan överföras till människor även Livsmedelsverket, Smittskyddsinstitutet och smittskyddsläkaren.

4 a §

Om det finns grundad anledning att anta att ett fall av epizootisk sjukdom har inträffat, skall den myndighet som regeringen bestämmer, i den utsträckning det är nödvändigt för att motverka smittspridning, besluta om förbud mot att besöka eller lämna eller utföra transporter eller förflyttningar av djur eller fordon till, från eller inom sådana områden

1. som gränsar till ett område där smitta kan antas förekomma, eller

2. där det annars kan finnas risk för spridning av smitta.

5 §

Om det är klarlagt att ett fall av epizootisk sjukdom har inträffat, skall den myndighet som regeringen bestämmer besluta 5 § som förbud enligt 4 § för de områden där smitta förekommer, eller om andra begränsningar i hanteringen av djur eller varor, allt i den utsträckning som behövs för att motverka smittspridning (smittförklaring).

Under samma förutsättningar skall regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om

1. förbud mot transporter av djur eller varor till, från eller inom området som gränsar till områden där smitta förekommer eller om andra begränsningar i hanteringen av djur eller varor inom sådana angränsande områden, och

2. förbud mot tillträde till vissa djurstallar eller andra anläggningar där djur hålls (tillträdesförbud).

2. förbud mot tillträde till vissa djurstallar eller andra anläggningar där djur hålls (tillträdesförbud) *eller särskilda villkor för tillträde till sådana anläggningar.*

6 §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från bestämmelserna i 4 och 5 §§.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om undantag från bestämmelserna i 4, 4 a och 5 §§.

7 §

Beslut enligt 4 eller 5 §§ skall upphävas av den myndighet som regeringen bestämmer så snart det blivit klarlagt att det inte längre finns förutsättningar för beslutet.

Beslut enligt 4, 4 a eller 5 § skall upphävas av den myndighet som regeringen bestämmer så snart det blivit klarlagt att det inte längre finns förutsättningar för beslutet.

8 §²

För att förebygga eller bekämpa epizootiska sjukdomar får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om

1. slakt eller annan avlivning av djur som är eller misstänks vara smittade eller kan sprida smitta,

2. slakt eller annan avlivning av andra djur,

3. oskadliggörande av döda djur och produkter av djur *samt av* avfall och annat material som kan sprida smitta,

3. oskadliggörande av döda djur, produkter av djur, *andra varor,* avfall och annat material som kan sprida smitta,

4. smittrening,

5. skyddsympning eller annan förebyggande behandling av djur,

6. undersökning av djur och produkter av djur i kontrollsyfte,

7. djurhållning,

8. begränsningar eller andra villkor vad gäller *hanteringen av*

8. begränsningar eller andra villkor vad gäller *förflyttning av*

² Senaste lydelse 2003:101.

levande och döda djur, produkter av djur, andra varor och annat material,

9. transporter av djur och varor,

10. journalföring i fråga om djur, produkter av djur och djurtransporter,

11. oskadliggörande av skadedjur som sprider smitta,

12. metoder för provtagning och analys.

fordon,

9. begränsningar eller andra villkor vad gäller transport eller annan hantering av levande och döda djur, produkter av djur, andra varor, avfall och annat material,

10. registrering eller journalföring av djurtransporter, levande och döda djur, produkter av djur och andra varor, avfall och annat material,

11. dokumentation i fråga om besök på en anläggning där djur hålls,

12. oskadliggörande av skadedjur som sprider smitta,

13. metoder för provtagning och analys,

14. skyldighet att till Jordbruksverket lämna uppgifter som kan ha betydelse för arbetet med att förebygga eller bekämpa epizootiska sjukdomar,

15. annan åtgärd som skall genomföras till följd av beslut av Europeiska kommissionen eller som annars är nödvändig.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela de föreskrifter som behövs som komplettering av sådana EG-bestämmelser som inte faller inom tillämpningsområdet för vare sig livsmedelslagen (1971:511) eller lagen (1985:295) om foder och som finns i

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001 av den 22 maj 2001 om fastställande av bestämmelser för förebyggande, kontroll och utrotning av vissa typer av transmissibel spongiform encefalopati, eller

2. någon EG-förordning som har beslutats med stöd av den förordning som anges under 1.

20 §³

Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som med uppsåt eller av oaktsamhet

1. underlåter att göra anmälan enligt 2 § eller bryter mot en föreskrift som har meddelats med stöd av 2 §,

³ Senaste lydelse 2003:101.

2. bryter mot ett beslut enligt 4 § eller mot en föreskrift eller ett beslut som har meddelats med stöd av 5 eller 8 §.

2. bryter mot ett beslut enligt 4 §, 4 a § eller mot föreskrift eller beslut som har meddelats med stöd av 5 eller 8 §,

3. bryter mot sådana bestämmelser om hantering av specificerat riskmaterial, om framställning eller användning av animaliska produkter eller om överlåtelse av djur eller andra produkter än livsmedel, som finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001.

I ringa fall skall inte dömas till ansvar.

Den som har överträtt ett vitesföreläggande eller vitesförbud enligt 13 § döms inte till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

Innefattar ett brott som avses i första stycket 2 olovlig transport av djur eller varor skall sådan egendom förklaras förverkad, om det inte är uppenbart oskäligt. I stället för egendomen kan dess värde förklaras förverkad.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2005.

2.2 Förslag till lag om ändring i ordningslagen
(1993:1617)

Prop. 2004/05:29

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 15 § ordningslagen skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

15 §

Regeringen får föreskriva att allmänna sammankomster och offentliga tillställningar inte får hållas inom ett visst område, om förbudet är nödvändigt med hänsyn till att Sverige är i krig eller krigsfara eller för att motverka epidemi.

Efter regeringens bemyndigande får en länsstyrelse i fråga om länet eller del därav föreskriva att allmänna sammankomster inte får hållas om förbudet är nödvändigt för att motverka epidemi och att offentliga tillställningar inte får hållas om förbudet är nödvändigt med hänsyn till att Sverige är i krig eller krigsfara eller för att motverka epidemi.

Regeringen får föreskriva att allmänna sammankomster och offentliga tillställningar inte får hållas inom ett visst område, om förbudet är nödvändigt med hänsyn till att Sverige är i krig eller krigsfara eller för att motverka epidemi *eller för att förebygga eller bekämpa epizooti enligt epizootilagen (1999:657).*

Efter regeringens bemyndigande får en länsstyrelse i fråga om länet eller del därav föreskriva att allmänna sammankomster inte får hållas, om förbudet är nödvändigt för att motverka epidemi *eller förebygga eller bekämpa epizooti enligt epizootilagen (1999:657)*, och att offentliga tillställningar inte får hållas, om förbudet är nödvändigt med hänsyn till att Sverige är i krig eller krigsfara eller för att motverka epidemi *eller förebygga och bekämpa epizooti enligt epizootilagen (1999:657).*

Föreskrifter enligt andra stycket skall, såvitt avser epizooti, föregås av samråd med Statens jordbruksverk.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2005.

3 Ärendet och dess beredning

Rådets direktiv 2003/85/EG av den 29 september 2003 om gemenskapsåtgärder för bekämpning av mul- och klövsjuka, om upphävande av direktiv 85/511/EEG och besluten 89/531/EEG och 91/665/EEG samt om ändring av direktiv 92/46/EEG trädde i kraft den 22 november 2003. Direktivet, som finns i *bilaga 1*, innehåller bestämmelser om gemenskapsåtgärder för bekämpning av mul- och klövsjuka. Direktivet skall vara genomfört senast den 30 juni 2004. Med anledning av direktivet finns behov av att komplettera nuvarande lagstiftning på området. Det har därför inom Jordbruksdepartementet utarbetats en departementspromemoria (Genomförande av EG:s direktiv om gemenskapsåtgärder för bekämpning av mul- och klövsjuka, Ds 2004:14). Promemorian, som bygger på underlag från Statens jordbruksverk, har remissbehandlats. Förteckning över remissinstanserna redovisas i *bilaga 3*. En sammanställning av remissvaren finns tillgänglig i Jordbruksdepartementet (dnr Jo2004/788).

Vid remissbehandlingen av departementspromemorian har frågan väckts huruvida de beslut om avspärrning av vissa områden som omfattas av promemorians förslag skall straffbeläggas. En tilläggspromemoria som behandlar den frågan har utarbetats inom Jordbruksdepartementet. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 4*. I Jordbruksdepartementet finns en sammanställning av remissvaren.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 9 september att inhämta lagrådets yttrande över förslaget i *bilaga 5*. Lagrådet har lämnat förslaget utan erinran. I förhållande till lagrådsremissen har vissa redaktionella ändringar gjorts i lagtexten.

4 Bakgrund

4.1 Direktivet

Rådets direktiv 2003/85/EG av den 29 september 2003 om gemenskapsåtgärder för bekämpning av mul- och klövsjuka innehåller bestämmelser om såväl förebyggande åtgärder som bekämpningsåtgärder. Regler om bekämpningsåtgärder delas in bl.a. i åtgärder vid misstanke om utbrott av mul- och klövsjuka och åtgärder vid ett bekräftat utbrott av sjukdomen. Förebyggande åtgärder omfattar bl.a. krav på laboratorier, upprättande av standarder för diagnoser, krav på beredskapsplaner samt regler om kontrollcentrum och expertgrupper.

Direktivet är indelat i kapitel med underordnade avsnitt. Vissa tekniska regler utvecklas i bilagor.

Kapitel I innehåller bestämmelser om direktivets syfte och omfattning samt definitioner. Bland annat definieras begreppet djur av mottagliga arter. Med detta avses tamdjur eller vilt som tillhör någon av underordningarna idisslare, svin eller kameldjur i ordningen partåiga hovdjur. I kapitlet anges även att medlemsstaterna har frihet att vidta strängare åtgärder inom områden som omfattas av direktivet.

Åtgärder för bekämpning av mul- och klövsjuka regleras i kapitel II. I kapitlets första avsnitt finns bestämmelser om anmälningsskyldighet. Bestämmelserna innebär bl.a. att en veterinär, höga tjänstemän vid laboratorier och andra som i sitt arbete kommer i kontakt med djur eller produkter av djur utan dröjsmål skall anmäla misstänkta eller konstaterade fall av mul- och klövsjuka till den behöriga myndigheten.

Andra avsnittet innehåller bestämmelser om vilka ytterligare åtgärder som skall vidtas vid misstanke om smitta. Bland annat regleras undersökning och provtagning på berörd anläggning. Dessutom uppställs krav på inventering av djur samt registrering av varor, produkter och material. Avsnittet innehåller även bestämmelser om krav på transportförbud och andra åtgärder som är nödvändiga för att undvika smittspridning. Vidare finns bestämmelser om s.k. bekämpningszoner. Sådana zoner skall upprättas om det är nödvändigt med hänsyn till risken för smittspridning. Transporter, förflyttningar och besök till, från och inom sådana avgränsade områden skall förbjudas.

I kapitlets tredje avsnitt uppställs krav på åtgärder som skall vidtas vid konstaterat sjukdomsutbrott. Dessa innefattar bl.a. undersökning, provtagning, inventering och registrering av djur, varor m.m. Vidare innehåller avsnittet bestämmelser om avlivning av djur och hantering av bl.a. varor och produkter.

I avsnitt 4, som också avser konstaterade sjukdomsutbrott, föreskrivs vilka åtgärder som skall vidtas vid vissa specifika anläggningar, exempelvis laboratorier, djurparker och slakterier.

I avsnitt 5 finns bestämmelser om undantag i vissa fall samt om s.k. kontakthanläggningar där mul- och klövsjuka kan ha förts in.

Kapitlets sjätte avsnitt, som även det omfattar åtgärder vid konstaterade sjukdomsutbrott, reglerar s.k. skydds- och övervakningszoner. Sådana områden skall upprättas omedelbart efter det att ett utbrott av mul- och klövsjuka har bekräftats och avser visst område runt det bekräftade sjukdomsfallet. Registrering och inventering av djur, förbud mot förflyttningar av djur mellan olika anläggningar samt besöksdokumentation i vissa fall är exempel på åtgärder som skall respektive får vidtas i sådana områden.

Avsnitt 7 innehåller bestämmelser om s.k. restriktionszoner och fria zoner. Sådana zoner skall upprättas om mul- och klövsjukevirus kan antas sprida sig trots att åtgärder, enligt direktivet, har vidtagits. I avsnittet regleras vilka begränsningar som skall gälla inom restriktionszonerna och de fria zonerna.

Slutligen innehåller avsnitt 8 regler om vaccinering och avsnitt 9 kriterier för återupprättande av status som område fritt från mul- och klövsjuka.

Direktivets kapitel III innehåller bestämmelser om förebyggande åtgärder avseende laboratorier (avsnitt 10), standarder för diagnoser (avsnitt

11), beredningsplaner (avsnitt 12), upprättande av kontrollcentrum och expertgrupper (avsnitt 13) samt antigen- och vaccinsbanker (avsnitt 14).

Kapitlen IV och V innehåller genomförande- och övergångsbestämmelser.

Bilagorna avser bl.a. definition av sjukdomsutbrott (bilaga I), undersökning och provtagning (bilaga III), restriktioner för förflyttning av hästdjur (bilaga VI) samt beredningsplaner (bilaga XVII).

4.2 Gällande svensk lagstiftning

4.2.1 Epizootilagen

Epizootilagen (1999:657) innehåller bestämmelser om förebyggande åtgärder och bekämpning av epizootiska sjukdomar. Med epizootisk sjukdom förstås allmänfarliga djursjukdomar som kan spridas genom smitta bland djur eller från djur till människa. Allmänfarliga djursjukdomar är sådana sjukdomar som kan utgöra ett allvarligt hot mot människors eller djurs hälsa eller medföra stora ekonomiska förluster för samhället. De sjukdomar som omfattas av lagen anges i verkställighetsföreskrifter som meddelas av Statens jordbruksverk. Bland dessa sjukdomar finns mul- och klövsjuka.

I lagen finns bl.a. bestämmelser om enskilds ansvar och anmälningsplikt. Den som har anledning att misstänka att en epizootisk sjukdom har drabbat djur i hans vård skall omedelbart anmäla detta till en veterinär. Till dess besked av en veterinär föranleder annat skall djurägaren eller djurskötaren göra vad som rimligen kan begäras för att förhindra eller begränsa smittspridning. Veterinären skall omedelbart göra en undersökning för att fastställa sjukdomens art och i övrigt göra vad som är nödvändigt för att förhindra att smitta sprids. Veterinärer är skyldiga att vid misstanke om epizootisk sjukdom skyndsamt underrätta Jordbruksverket och länsstyrelsen. Länsstyrelsen skall i sin tur underrätta vissa andra berörda instanser. Även den som är ansvarig för ett laboratorium och som i sin verksamhet där konstaterar att ett djur smittats har motsvarande anmälningsplikt som gäller för en veterinär.

Lagen innehåller vidare bestämmelser om s.k. spärrförklaring och smittförklaring. Enligt dessa skall en veterinär som har grundad anledning att anta att ett fall av epizootisk sjukdom har inträffat, i den utsträckning som behövs för att motverka smittspridning, besluta om förbud mot att besöka eller lämna eller utföra transporter till och från det område där sjukdomsfallet inträffat eller där smitta annars kan antas förekomma (spärrförklaring). Beslutet skall snarast underställas den myndighet som regeringen bestämmer, som snarast skall pröva om det skall fortsätta att gälla. Om det är klarlagt att ett fall av epizootisk sjukdom har inträffat skall den myndighet som regeringen bestämmer besluta om förbud av angivet slag för de områden där smitta förekommer och om andra begränsningar i hanteringen av djur och varor, allt i den omfattning som detta behövs för att motverka smittspridning (smittförklaring). Under samma förutsättningar skall regeringen eller den myndighet som rege-

ringen bestämmer också föreskriva eller besluta om förbud mot transporter av djur eller varor till, från eller inom områden som gränsar till områden där smitta förekommer och om förbud mot tillträde till vissa djuranläggningar. Ett beslut om spärr- eller smittförklaring skall upphävas så snart som det har blivit klarlagt att det inte längre finns förutsättningar för beslutet.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får vidare meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om åtgärder, som exempelvis slakt eller avlivning av djur, oskadliggörande av döda djur eller material som kan sprida smitta, smittrening, skyddssympning, undersökning av djur i kontrollsyfte samt begränsningar och villkor i hanteringen av djur eller annan förebyggande behandling av djur.

Lagen innehåller också bestämmelser om skyldighet för bl.a. slakteri-inrättningar och bearbetningsanläggningar att på olika sätt bistå vid bekämpningen av epizootiska sjukdomar.

Epizootilagen innehåller även bestämmelser om att staten skall ersätta den som på grund av föreskrifter eller beslut som har meddelats med stöd av lagen drabbas av olika förluster eller kostnader. Slutligen finns det i lagen också bestämmelser om straffansvar och överklagande.

I epizootiförordningen (1999:659) föreskrivs att Statens jordbruksverk leder och samordnar de förebyggande åtgärderna och bekämpningen enligt epizootilagen. Vidare ges i förordningen bemyndigande för Jordbruksverket att meddela föreskrifter och beslut enligt lagen.

4.2.2 Ordninglagen

Enligt 2 kap. 1 § 3 regeringsformen är varje medborgare mot det allmänna tillförsäkrad frihet att anordna och bevista sammankomst för upplysning, meningsyttring eller annat liknande syfte (mötesfriheten). Enligt 2 kap. 12 § regeringsformen får, under vissa närmare förutsättningar, mötesfriheten begränsas genom lag. Enligt 2 kap. 14 § regeringsformen får mötesfriheten begränsas endast av hänsyn till ordning och säkerhet, till trafiken, till rikets säkerhet eller för att motverka farsot. Begränsning får göras genom annan författning än lag om den görs med hänsyn till rikets säkerhet eller för att motverka farsot.

Ordninglagen (1993:1617) reglerar bl.a. allmänna sammankomster och offentliga tillställningar. Lagen innehåller bestämmelser som begränsar mötesfriheten enligt regeringsformen. Exempelvis finns krav på tillstånd eller anmälan för anordnande av sammankomster och tillställningar, ordningsföreskrifter samt regler om polisens rätt att inställa, upplösa och förbjuda sammankomster och tillställningar. I lagen finns även bestämmelser om förbud mot sammankomster och tillställningar i vissa fall. Det finns bl.a. ett bemyndigande för regeringen att föreskriva att sammankomster och tillställningar inte får hållas inom ett visst område, om förbudet är nödvändigt för att motverka epidemier. I det sistnämnda fallet får en länsstyrelse föreskriva förbud vad avser länet eller del därav.

5.1 Propositionens förslag avseende ändringar i epizootilagen

5.1.1 Utgångspunkt för regeringens förslag

Direktivet ersätter ett tidigare direktiv (85/511/EG) om gemenskapsåtgärder för bekämpning av mul- och klövsjuka. Många av bestämmelserna i det nya direktivet är i sak inte nya utan återfinns i det äldre direktivet. I de fall då direktivets bestämmelser inte innebär några nya krav i förhållande till tidigare EG-rätt är utgångspunkten att bestämmelserna i de delarna stämmer överens med gällande nationell rätt. Förslaget innehåller inga särskilda överväganden om detta.

5.1.2 Reglernas tillämpningsområde

Regeringens förslag: De utökade befogenheterna för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter eller beslut i det enskilda fallet skall kunna utnyttjas vid bekämpning av samtliga epizootiska sjukdomar som omfattas av epizootilagen.

Promemorians förslag: Överensstämmer helt med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Endast ett fåtal av remissinstanserna har kommenterat den föreslagna lagstiftningstekniken som innebär att direktivets bestämmelser blir generellt tillämpliga på alla epizootiska sjukdomar. *Justitieombudsmannen* och *Länsstyrelsen i Kalmar län* ifrågasätter dock att de nya bestämmelserna omfattar även andra sjukdomar än de som direktivet reglerar. *Justitieombudsmannen* menar bl.a. att det leder till tveksamheter i tillämpningen att i lagkommentarer förutsätta att besluts- och föreskriftsrätten utnyttjas endast i den utsträckning som EG-rätten medger det. *Länsstyrelsen* framhåller att alla epizootiska sjukdomar inte är lika smittsamma som mul- och klövsjuka, varför samma krav inte bör gälla för olika slag av epizootiska sjukdomar.

Skälen till regeringens förslag: Som nämnts i avsnitt 4.2.1 omfattar epizootilagstiftningen s.k. allmänfarliga sjukdomar. Med detta avses enligt 1 § andra stycket epizootilagen sådana sjukdomar som kan utgöra ett allvarligt hot mot människors eller djurs hälsa eller medföra ekonomiska förluster för samhället. Epizootilagstiftningen är följaktligen avsedd att användas vid särskilt allvarliga situationer och skall användas för att utrota sjukdomen i landet. I viss utsträckning har lagen därmed också karaktär av ramlag och innehåller bestämmelser om de myndighetsingripanden som skall eller kan komma i fråga när en epizooti har brutit ut eller misstänks. De nya befogenheter som regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer nu föreslås få innebära inte en ovillkorlig

skyldighet för regeringen eller myndigheten att vidta en viss åtgärd. Besluts- och föreskriftsrätten skall utnyttjas endast om det bedöms vara nödvändigt med hänsyn till föreliggande omständigheter. Den bedömningen kan utfalla olika beroende på hur stor risken för smittspridning är i det aktuella fallet. De föreskrifter eller beslut som utfärdas skall självfallet även harmonisera med de regler som finns på EG-området. Det förtjänar vidare att framhållas att ifrågavarande lagstiftningsteknik inte skiljer sig från den lagstiftningsteknik som tidigare har använts för att genomföra EG:s direktiv på området. Mot bakgrund av det som nu anförts finner regeringen inte skäl att frångå promemorians bedömning att lagens nya bestämmelser skall gälla generellt vid bekämpningen av epizootiska sjukdomar.

5.1.3 Utökad anmälningsskyldighet

Regeringens förslag: Även andra yrkesgrupper än veterinärer som har anledning att misstänka att ett fall av epizooti har inträffat skall vara skyldiga att anmäla detta till Jordbruksverket och länsstyrelsen. Anmälningsskyldigheten för den som är ansvarig för ett laboratorium som utför analys utvidgas till att gälla även misstänkta fall av en epizootisk sjukdom.

Promemorians förslag: Överensstämmer i stort med regeringens förslag. Promemorian innehöll dock inget förslag om en utökad anmälningsskyldighet för den som är ansvarig för ett laboratorium där smitta analyseras.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser tillstyrker förslaget eller lämnar det utan erinran. *Justitieombudsmannen* framhåller dock att anmälningsskyldigheten enligt förslaget avviker från direktivets lydelse och menar att motiven härför är oklara. *Länsstyrelsen i Kalmar län* och *Sveriges Veterinärförbund* anser att anmälan bör göras även till andra veterinärer än distriktsveterinärer. *Statens veterinärmedicinska anstalt* anser att andra yrkeskategorier än veterinärer bör vara skyldiga att tillkalla veterinär vid misstanke om sjukdom.

Skälen för regeringens förslag: Artikel 3 i direktivet innehåller bl.a. bestämmelser om vilka som är skyldiga att anmäla ett misstänkt eller konstaterat fall av mul- och klövsjuka. Av artikel 3.1 b följer att djurens ägare eller andra personer som har djuren i sin vård är skyldiga att till den behöriga myndigheten eller den officiella veterinären anmäla misstänkt förekomst av mul- och klövsjuka. En motsvarighet till den bestämmelsen finns i 2 § epizootilagen. Vidare ställs i artikel 3.1 c i direktivet krav på anmälningsskyldighet för veterinärer, högre tjänstemän vid laboratorier samt alla personer som i sitt arbete kommer i kontakt med djur av mottagliga arter eller produkter från sådana djur. Enligt bestämmelsen är de aktuella yrkesutövarna skyldiga att utan dröjsmål till den behöriga myndigheten anmäla varje kännedom om förekomst eller misstänkt förekomst av mul- och klövsjuka som de får innan några officiella insatser enligt direktivet har vidtagits.

Enligt 3 § epizootilagen gäller anmälningsplikt för veterinärer som har anledning att misstänka en epizootisk sjukdom och för ansvariga för det

laboratorium där en epizootisk sjukdom har konstaterats. Lagen innehåller däremot, till skillnad från direktivet, ingen skyldighet för andra yrkeskategorier som i sitt arbete kommer i kontakt med djur eller produkter av djur att anmäla ett misstänkt fall av epizooti. För att uppfylla direktivets krav på anmälningsskyldighet måste epizootilagen således kompletteras med en bestämmelse om detta.

När det gäller de synpunkter som *Justitieombudsmannen* har framfört om bristande överensstämmelse mellan direktivet och föreslagen lagtext kan följande sägas. Den föreslagna lagtexten skiljer sig från direktivets bestämmelser i två avseende. Enligt lydelsen i artikel 3.1 c skall varje kännedom om förekomst eller misstänkt förekomst av mul- och klövsjuka anmälas av den anmälningspliktige. Anmälningsplikten tar dock uttryckligen sikte på sådan kännedom om smitta eller misstänkt smitta som den enskilde har fått innan några officiella åtgärder enligt direktivet har vidtagits. Bestämmelsen bör alltså enligt regeringens mening uppfattas så att den i princip avser sådana iakttagelser som görs innan det vid en officiell smittutredning med säkerhet har kunnat konstateras att ett visst djur eller produkt är bärare av smitta. Regeringen delar således den uppfattning som framfördes i promemorian att anmälningsplikten bör begränsas till misstänkta fall av epizootisk sjukdom. En ytterligare skillnad mellan direktivtext och föreslagen lagtext är att lagtexten – till skillnad från direktivet – inte innefattar en uttrycklig skyldighet för den som är ansvarig för ett laboratorium att anmäla misstänkta fall av epizooti. I den delen är regeringen beredd att instämma i vad som framförts från *Justitieombudsmannen*. Det skulle i och för sig kunna hävdas att den som är ansvarig för ett laboratorium också ingår i den kategori av yrkesgrupper som täcks av anmälningsskyldigheten i första stycket, och att de i och med detta skulle vara skyldiga att anmäla misstänkta fall. Detta vore dock inte en tillfredsställande lagstiftningsteknik. För att uppfylla direktivets krav bör således anmälningsplikten för ansvariga för laboratorier – som i dag endast gäller konstaterade fall – uttryckligen utvidgas till att gälla även vid misstanke om epizootisk sjukdom.

Artikel 3.1 c föreskriver att anmälan skall göras till den behöriga myndigheten, vilken enligt bestämmelserna i epizootiförordningen är Statens jordbruksverk. För att en eventuell smittutredning snabbt skall kunna påbörjas och för att underlätta för den anmälningspliktige kan anmälan lämpligen göras till distriktsveterinären, som organisatoriskt sett tillhör Jordbruksverket. Även länsstyrelsen bör – liksom är fallet i dag – underättas för att säkerställa att nödvändig information snabbt sprids till berörda myndigheter. Däremot kan regeringen inte instämma i remissinstansernas uppfattning att en anmälan skall göras till privatpraktiserande veterinärer. Som redovisats ovan ställer direktivet krav på att anmälan skall ske till behörig myndighet. En anmälan till en privatpraktiserande veterinär kan därför inte ersätta en anmälan till Jordbruksverket. Att därutöver ställa krav på att anmälan skall göras till privatpraktiserande veterinärer framstår inte som motiverat och skulle också innebära att anmälningsskyldigheten blir onödigt betungande för den enskilde. Vad remissinstanserna har anfört föranleder därför ingen ändring i det avseendet i förhållande till promemorians förslag.

5.1.4 Förflyttningar av fordon, transporter av avfall och annat material samt registrering av sådant material m.m.

Prop. 2004/05:29

Regeringens förslag: Det bemyndigande som ger regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, rätt att, i syfte att förebygga eller bekämpa epizootiska sjukdomar, meddela föreskrifter eller fatta beslut i det enskilda fallet om förbud mot vissa transporter skall vidgas så att föreskrifts- och beslutsrätten också omfattar förbud mot transporter av avfall och annat material.

Det införs ett nytt bemyndigande som ger regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, rätt att meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om förflyttningar av fordon.

Vidare kompletteras bemyndigandet för regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, att meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om journalföring i fråga om djur, produkter av djur och djurtransporter med en rätt att meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om registrering av bl.a. avfall och annat material.

Slutligen vidgas bemyndigandet som ger regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, rätt att meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om oskadliggörande av döda djur, produkter av djur samt av avfall och annat material så att föreskriftsrätten och beslutsrätten omfattar även andra varor än djurprodukter.

Promemorians förslag: Överensstämmer helt med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De remissinstanser som uttalar sig om förslaget tillstyrker eller har inget att erinra mot det.

Skälen för regeringens förslag: Enligt artikel 5.1 i direktivet skall medlemsstaterna se till att alla transporter till och från en anläggning där det finns ett misstänkt fall av mul- och klövsjuka förbjuds. Förbudet skall enligt 5.1 a särskilt gälla transporter från anläggningen av kött eller slaktkroppar, köttprodukter, mjölk eller mjölkprodukter, sperma, ägg eller embryon av djur av mottagliga arter eller av djurfoder, redskap, föremål eller andra substanser, såsom ull, hudar och skinn, borst och animaliskt avfall, slam, gödsel och annat som kan överföra mul- och klövsjukevirus. Vidare skall enligt 5.1 b förbud gälla förflyttning av djur av arter som inte är mottagliga för smitta och enligt 5.1 d förflyttningar av fordon till och från anläggningen. Motsvarande åtgärder skall enligt artikel 10.1 vidtas då ett utbrott av mul- och klövsjuka har konstaterats.

I 8 § epizootilagen finns bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att i vissa särskilt angivna fall meddela föreskrifter eller beslut i det enskilda fallet för att förebygga eller bekämpa epizootiska sjukdomar.

De föreskrifter eller beslut som kan meddelas med stöd av 8 § är inte begränsade till åtgärder vid konstaterat fall av epizootisk sjukdom (prop. 1998/99:88 s. 47). Punkten 8 i bestämmelsen avser begränsningar och villkor vad gäller hanteringen av djur, produkter av djur, andra varor och annat material. Punkten 9 avser transporter av djur eller varor.

För att kunna genomföra direktivets bestämmelser om transportförbud bör enligt regeringens mening det bemyndigande som ges i punkten 9 vidgas så att det – till skillnad från vad som gäller i dag – ger utrymme

för att besluta eller föreskriva förbud även mot transporter av avfall och annat material. I förtydligande syfte bör bestämmelserna i punkterna 8 och 9, vilka båda reglerar begränsningar i hanteringen, slås samman till en punkt.

Dessutom bör ett nytt bemyndigande införas som ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att meddela föreskrifter eller besluta i det enskilda fallet om begränsningar eller andra villkor vad gäller förflyttningar av fordon.

Enligt artikel 4.3 c i direktivet skall den behöriga myndigheten se till att alla lager av olika djurprodukter, slam, gödsel samt djurfoder och strö på en anläggning med misstänkt smitta registreras och att uppgifterna bevaras. Motsvarande krav gäller enligt artikel 10 i fråga om en anläggning där det finns ett konstaterat fall av mul- och klövsjuka.

Epizootilagen ger i dag inte stöd för att föreskriva om skyldighet att föra register eller journaler över förekomsten av avfall och annat material. Regeringen föreslår därför att lagen kompletteras med en sådan bestämmelse. Detta kan enligt regeringens bedömning lämpligen göras genom ett tillägg till bemyndigandet i 8 § 10, som i dag innefattar en rätt att meddela föreskrifter eller fatta beslut i det enskilda fallet om journalföring av djur, produkter av djur och djurtransporter.

Slutligen föreslår regeringen att bemyndigandet i 8 § 3, som ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om oskadliggörande av döda djur, produkter av djur samt av avfall och annat material vidgas till att avse även andra varor än djurprodukter. Syftet med den ändringen är att uppnå en större enhetlighet när det gäller att ange vilka varor, produkter m.m. som kan bli föremål för åtgärder enligt de olika bemyndigandena i bestämmelsen.

5.1.5 Tillfälliga bekämpningszoner

Regeringens förslag: Om det finns grundad anledning att anta att en epizootisk sjukdom har inträffat skall den myndighet som regeringen bestämmer, i den utsträckning det är nödvändigt för att motverka smittspridning, besluta om förbud mot att besöka, lämna eller utföra transporter eller förflyttningar av djur eller fordon till, från eller inom ett område som gränsar till det område där det misstänkta sjukdomsfallet har inträffat eller där det annars kan finnas risk för spridning av smitta (beslut om tillfällig bekämpningszon). Finns det inte längre skäl för beslutet skall den beslutande myndigheten omedelbart häva beslutet.

Den som uppsåtligt eller av oaktsamhet bryter mot ett beslut om tillfällig bekämpningszon skall kunna dömas till böter eller fängelse i högst ett år.

Förslaget i promemorian Ds 2004:14: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Promemorians förslag till beslutanderätt omfattade dock inte förflyttningar av djur och fordon. Promemorian innehöll vidare inget förslag om möjlighet att meddela föreskrifter om undantag från bestämmelsen i den föreslagna 4 a §. Inte heller föreslogs att brott mot beslut enligt bestämmelsen skulle straffbeläggas.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller lämnar det utan erinran. *Länsstyrelsen i Kalmar* län anser dock att den föreslagna befogenheten, i enlighet med direktivets krav, även bör omfatta förflyttningar av människor och djur. *Kammarrätten i Jönköping* anser att bestämmelsen i 6 § epizootilagen som ger möjlighet att meddela föreskrifter om undantag från föreskrivna krav bör omfatta även den föreslagna bestämmelsen om besöksförbud och transportförbud för tillfälliga bekämpningszoner. Vidare ifrågasätter kammarrätten om straffbestämmelsen i 20 § epizootilagen inte bör täcka brott mot den föreslagna bestämmelsen.

Förslaget i promemoria daterad den 16 augusti 2004: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Samtliga remissinstanser tillstyrker förslaget eller lämnar det utan erinran.

Skälen för regeringens förslag: Avsnitt 2 i direktivet innehåller bestämmelser om vilka åtgärder som medlemsstaterna skall vidta vid misstanke om ett utbrott av mul- och klövsjuka (artikel 4–9). I artikel 4 föreskrivs bl.a. skyldighet för den behöriga myndigheten att inleda ett officiellt undersökningsförfarande (artikel 4.2), att genomföra en inventering av djuren på den anläggning där smitta misstänks förekomma (artikel 4.3 a och b) och att besluta om förbud mot transporter av vissa djur till och från den aktuella anläggningen (artikel 4.3 d). Artikel 5 innehåller, som framgår av redogörelsen i föregående avsnitt, ytterligare bestämmelser om skyldighet att besluta om förbud mot transporter och förflyttningar till och från en anläggning där smitta kan antas finnas. Utöver de i det avsnittet redovisade bestämmelserna om förbud mot transport och förflyttning av djur och varor m.m. innehåller artikel 5 också en skyldighet att besluta om förbud mot förflyttning av personer (5.1 c).

Enligt artikel 7 skall den behöriga myndigheten ha möjlighet att inrätta en s.k. tillfällig bekämpningszon. En sådan zon skall kunna inrättas om det krävs med hänsyn till det epidemiologiska läget. Omständigheter som kan motivera att en tillfällig bekämpningszon inrättas kan enligt direktivet vara särskilt hög djurtäthet av tamdjur eller vilt som tillhör mottagliga arter, intensiva förflyttningar av djur eller personer som har varit i kontakt med djur av mottagliga arter, fördröjningar av anmälning av misstanke om sjukdom eller otillräcklig information om varifrån mul- och klövsjukesvaret kommer och hur det har förts in.

Om en tillfällig bekämpningszon inrättas skall den behöriga myndigheten enligt artikel 7.2 vidta åtminstone de åtgärder som anges i artikel 4.2, 4.3 a, 4.3 b, 4.3 d och 5.1 beträffande anläggningar som ingår i zonen. Dessa åtgärder innefattar, som framgår av det som nyss har sagts, bl.a. beslut om förbud mot förflyttningar av personer och mot transporter till, från och inom anläggningen. Enligt artikel 7.3 får åtgärder inom en tillfällig bekämpningszon kompletteras med ett tillfälligt totalförbud mot förflyttningar av djur inom ett större område eller på en medlemsstats hela territorium.

Kravet på att inrätta en tillfällig bekämpningszon gäller situationer då det ännu inte har kunnat konstateras att ett sjukdomsfall har inträffat. De åtgärder som den behöriga myndigheten skall vidta om den bedömer att en sådan zon skall inrättas avser andra anläggningar än sådana vid vilka det kan antas att smitta förekommer. Åtgärderna kan – beroende på hur

zonen bestäms – komma att gälla även anläggningar inom områden som inte heller gränsar till ett område där smitta kan antas förekomma.

I 4 och 5 §§ epizootilagen finns bestämmelser om begränsningar av personers rörelsefrihet och om restriktioner gällande transporter av djur och varor m.m.

Bestämmelserna i 4 § är tillämpliga om det föreligger misstanke om epizootisk sjukdom. Enligt paragrafen skall en veterinär, som har grundad anledning att anta att ett fall av epizootisk sjukdom har inträffat i den utsträckning som behövs för att motverka smittspridning, besluta om förbud mot att besöka eller lämna eller utföra transporter till eller från det område där sjukdomsfallet inträffat eller där smitta annars kan antas förekomma (spärrförklaring).

I 5 § regleras vilka åtgärder som skall vidtas av den behöriga myndigheten i fall då det är klarlagt att ett fall av epizootisk sjukdom har inträffat (smittförklaring). Dessa innefattar bl.a. förbud enligt 4 § och förbud mot transporter av djur eller varor till, från eller inom områden som gränsar till områden där smitta förekommer.

De återgivna reglerna ger enligt regeringens mening inte tillräckligt stöd för att kunna fatta sådana beslut som kan bli aktuella i enlighet med artikel 7 i direktivet. En veterinärs beslut om spärrförklaring enligt 4 § epizootilagen kan endast meddelas i fråga om områden där sjukdomsfallet inträffat eller där smitta annars kan antas förekomma. Utrymmet att besluta om förbud m.m. enligt 5 § är visserligen i vissa delar större i och med att förbud mot transport av varor och djur också kan gälla områden som gränsar till sådana områden där smitta kan antas förekomma. Beslutanderätten enligt den paragrafen förutsätter dock att det är klarlagt att ett sjukdomsutbrott har inträffat.

Regeringen föreslår mot den bakgrunden att en ny bestämmelse införs som ger den behöriga myndigheten rätt att i enskilda fall besluta om förbud mot att besöka, lämna eller utföra transporter eller förflyttningar av djur eller fordon till, från eller inom ett område som gränsar till det område där det misstänkta sjukdomsfallet har inträffat eller inom ett område där det annars kan finnas risk för smitta. Som Länsstyrelsen i Kalmar län anmärkt bör befogenheten således – för att uppfylla kravet i direktivet – även omfatta beslut om förflyttningar av djur. Dessutom bör beslut om förflyttningar av fordon omfattas av beslutanderätten. Till skillnad från länsstyrelsen anser regeringen det dock inte vara nödvändigt att utöka beslutanderätten till att avse förflyttningar av människor. I detta hänseende bör det vara tillräckligt med den föreslagna rätten att besluta om förbud mot att besöka eller lämna en anläggning.

Övriga ingripanden som kan bli aktuella att vidta enligt artikel 7.2 (jämfört med artiklarna 4.2 och 4.3 a och b), dvs. beslut om undersökningsförfaranden och inventering av djur, kan enligt regeringens mening meddelas med stöd av den beslutsbefogenhet som ges i 8 § epizootilagen. Beslutanderätten enligt den paragrafen gäller, som nämnts tidigare, inte bara då det har kunnat konstateras att ett fall av mul- och klövsjuka har inträffat utan också då det finns anledning att anta att ett djur har drabbats av sjukdom.

Som Kammarrätten i Jönköping påtalat bör det finnas en möjlighet att föreskriva undantag från bestämmelserna i 4 a §. Trots att kravet på att vidta åtgärder enligt direktivet i princip är tvingande när de i direktivet

föreskrivna förhållandena är för handen kan det inte uteslutas att det kan uppkomma behov av att föreskriva om generella undantag från kraven. Direktivet ger också enligt regeringens uppfattning ett visst utrymme för den behöriga myndigheten att medge undantag från de förbud och begränsningar som skall beslutas (se artikel 5.3). En hänvisning till 4 a § bör därför tas in i 6 §. Det bör i sammanhanget också framhållas att redan lydelsen av bestämmelsen i 4 a § innefattar en möjlighet för den behöriga myndigheten att i viss utsträckning anpassa åtgärderna i det enskilda fallet till den aktuella smittrisken.

Ett beslut om tillfällig bekämpningszon skall helt eller delvis upphävas av beslutsmyndigheten så snart det har kunnat konstateras att det inte finns skäl för beslutet. Detta betyder t.ex. att beslutet i sin helhet skall hävas när det är klarlagt att det har inträffat ett fall av epizootisk sjukdom. En hänvisning till 4 a § bör således tas in i 7 §.

I artikel 86 i direktivet ställs krav på att medlemsstaterna skall införa påföljder, som skall vara effektiva, proportionerliga och avskräckande, för överträdelse av bestämmelserna i direktivet. De bestämmelser i epizootilagen som ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, alternativt Jordbruksverket, rätt att meddela förvaltningsbeslut eller föreskrifter om besöksförbud, transportförbud och andra restriktioner är i dag straffsanktionerade. Enligt 20 § kan sålunda den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot sådana beslut eller föreskrifter dömas till böter eller fängelse i högst ett år. Enligt regeringens bedömning saknas det anledning att i detta hänseende behandla överträdelse av beslut som meddelats med stöd av den föreslagna 4 a § annorlunda än brott mot beslut och föreskrifter som meddelats med stöd av de bemyndiganden som sedan tidigare finns i lagen. Straffbestämmelsen i 20 § bör således ändras så att den täcker brott även mot den föreslagna 4 a §.

5.1.6 Villkor för tillträde till djuranläggningar efter ett konstaterat sjukdomsutbrott m.m.

Regeringens förslag: Det bemyndigande i epizootilagen som ger regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, rätt att meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om förbud mot tillträde till vissa djurstallar eller andra anläggningar där djur hålls skall vidgas så att föreskrifts- och beslutsrätten uttryckligen avser även villkor för tillträde till sådana anläggningar.

Vidare införs ett nytt bemyndigande som ger regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, rätt att meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om dokumentation av besök vid anläggning där djur hålls.

Promemorians förslag: Överensstämmer helt med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker förslaget eller lämnar det utan erinran. *Datainspektionen* och *Länsstyrelsen i Stockholms län* påpekar dock att dokumentation i fråga om besök på anläggningar där djur hålls kan komma att utformas så att det blir ett register som omfattas av personuppgiftslagen (1998: 204).

Skälen för regeringens förslag: I direktivet finns ett antal bestämmelser som ger medlemsstaterna rätt att i vissa situationer besluta om villkor för tillträde till anläggningar där djur hålls. Som exempel kan nämnas artikel 15.1, som föreskriver en skyldighet för medlemsstaterna att se till att lämpliga åtgärder för biosäkerhet vidtas om djur av mottagliga arter på vissa anläggningar, exempelvis laboratorier och andra anläggningar med djur för vetenskapliga ändamål, hotas av smitta. Sådana åtgärder kan enligt bestämmelsen innefatta begränsning av tillträde till den aktuella anläggningen eller särskilda villkor för tillträdet. Andra bestämmelser som ger medlemsstaterna rätt att ställa upp villkor för tillträde till anläggningar där djur hålls finns i artikel 24.2 d och artikel 43 jämfört med bilaga VI. Enligt de bestämmelserna tillåts medlemsstaterna att inom de s.k. skydds- och övervakningszoner som vid ett sjukdomsutbrott skall inrättas runt en smittad fastighet införa särskilda restriktioner rörande förflyttning m.m. av hästdjur. Om sådana restriktioner införs skall åtgärderna genomföras med hänsyn till vad som sägs i bilaga VI. I den bilagan föreskrivs bl.a. krav på att hästägare, veterinärer, hovslagare m.fl. som besöker anläggningar där djur av mottagliga arter hålls skall registreras.

I epizootilagen finns ett bemyndigande för regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer att förbjuda tillträde till anläggningar där djur hålls om det är klarlagt att ett fall av epizootisk sjukdom har inträffat (5 § andra stycket 2). Lagen medger inte uttryckligen att föreskrifter får utfärdas om villkor för tillträde till en sådan anläggning. Det kan i vissa situationer, då det inte är aktuellt att besluta om tillträdesförbud, finnas behov av att villkora tillträdet till en anläggning. Regeringen föreslår därför att lagen kompletteras med ett uttryckligt bemyndigande om detta.

När det gäller direktivets krav på registrering av besök till vissa anläggningar föreslår regeringen vidare att ett särskilt bemyndigande förs in i lagen som ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att utfärda föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om dokumentation om besök vid en anläggning med djur. Härigenom blir det möjligt att föreskriva eller i det enskilda fallet besluta om skyldighet för den som håller djur på anläggningen, eller en veterinär, att i en journal eller liknande dokumentera vilka personer som besöker anläggningen.

Syftet med den i direktivet föreskrivna registreringsplikten får antas vara att möjliggöra att vid spridning av smitta spåra personer som varit i kontakt med djur på en viss anläggning. Även om direktivet använder begreppet registrering bör avsikten dock enligt regeringens uppfattning inte vara att ställa krav på inrättandet av ett personregister eller annan behandling av personuppgifter som omfattas av personuppgiftslagen (1998:204). Endast ett fåtal personer bör ha anledning att besöka en anläggning med smittade djur, varför det kan antas att dokumentationen i praktiken kommer att omfatta endast ett begränsat antal personer. Det bör därför inte heller finnas något behov av att t.ex. behandla personuppgifterna i dator eller att strukturera uppgifterna för att möjliggöra en sökning på sätt som innebär att personuppgiftslagen blir tillämplig. Som Datainspektionen och Länsstyrelsen i Stockholms län framhållit utesluter detta inte att behandlingen av personuppgifterna i dokumentationen i vissa fall kan komma att omfattas av personuppgiftslagen. Om behandlingen är nödvändig för att den personuppgiftsansvarige skall kunna fullgöra en

rättslig skyldighet, får behandlingen dock utföras utan samtycke från de registrerade (10 b § personuppgiftslagen).

Prop. 2004/05:29

5.1.7 Upplýsningsskyldighet

Regeringens förslag: För att förebygga eller bekämpa epizootiska sjukdomar får regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om skyldighet att lämna uppgifter som kan ha betydelse för arbetet med att förebygga eller bekämpa epizootiska sjukdomar.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Merparten av remissinstanserna har ingen erinran mot promemorians förslag. *Länsstyrelsen i Kalmar län* påtalar dock att den föreslagna befogenheten går längre än direktivet som endast ställer krav på uppgiftsskyldighet vid omfattande epizootiska sjukdomar.

Skälen för regeringens förslag: I artikel 45.1 finns en skyldighet för medlemsstaterna att, bl.a. vid spridning av smitta som kan leda till en omfattande epizooti, låta dela in sina territorier i en eller flera s.k. restriktionszoner och fria zoner. Enligt artikel 48.1 skall medlemsstaterna se till att vissa åtgärder vidtas i restriktionszonen för att kontrollera förflyttningar av djur. Sålunda skall djurägare inom restriktionszonen på begäran av den behöriga myndigheten lämna uppgifter om de djur som anländer till eller lämnar djurägarens anläggning. Även personer som medverkar i transporter eller försäljningar av djur av mottagliga arter skall på begäran lämna uppgifter om transporterade eller sålda djur. Uppgiftsskyldigheten får enligt artikel 48.2 utvidgas till att avse även djurägare i den fria zonen.

Det finns i dag inte något stöd i epizootilagen för att föreskriva om sådan uppgiftsskyldighet. Regeringen föreslår därför att ett nytt bemyndigande förs in i lagen som ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att föreskriva eller i det enskilda fallet besluta om skyldighet att till Jordbruksverket lämna uppgifter som kan vara av betydelse för arbetet med att förebygga eller bekämpa epizootiska sjukdomar. Ett sådant bemyndigande kan lämpligen tas in som en ny punkt i nuvarande 8 §. Som Länsstyrelsen i Kalmar län påtalat kan det föreslagna bemyndigandet i viss mån sägas gå längre än direktivets krav. Enligt regeringens mening kan den bekämpande myndigheten dock ha behov att få in uppgifter från enskilda även i sådana situationer då det ännu inte står klart att epizootin kan komma att bli omfattande. En uppgiftsskyldighet som begränsas på det sätt som länsstyrelsen föreslår kan dessutom antas leda till onödiga tillämpningsproblem.

5.1.8 Andra åtgärder för att förebygga eller bekämpa epizootiska sjukdomar

Prop. 2004/05:29

Regeringens förslag: För att förebygga eller bekämpa epizootiska sjukdomar skall regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, få meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om andra åtgärder som skall genomföras till följd av beslut av Europeiska kommissionen eller som annars är nödvändiga.

Promemorians förslag: Överensstämmer i allt väsentligt med regeringens förslag. Vissa redaktionella ändringar i förhållande till promemorian har dock skett i regeringens förslag till lagtext.

Remissinstanserna: Remissinstanserna har ingen erinran mot förslaget. *Justitieombudsmannen* anser dock att satsen ”för att förebygga och bekämpa epizootiska sjukdomar” i den remitterade lagtexten bör strykas eftersom det kriteriet följer redan av paragrafens inledning. *Föreningen djurens vänner* anser att vad som kan vara en ”annan åtgärd” bör exemplifieras.

Skälen för regeringens förslag: I direktivet finns ett flertal bestämmelser som medger att medlemsstaterna vidtar andra nödvändiga och proportionerliga åtgärder än sådana som direkt föreskrivs i direktivet (se t.ex. artikel 35 och artikel 43).

Mul- och klövsjuka och andra epizootiska sjukdomar är generellt sett mycket smittsamma sjukdomar och det kan vara svårt att innan ett sjukdomsutbrott har inträffat kunna förutse vilka åtgärder som kan bli nödvändiga för att effektivt kunna förhindra smittspridning. Till detta kommer att kommissionen, enligt ett flertal artiklar i direktivet, har rätt att i vissa fall besluta om vilka åtgärder en medlemsstat skall genomföra. Detta kan exempelvis gälla vid utbrott av mul- och klövsjuka i närheten av vissa särskilda lokaliteter där djur av mottagliga arter hålls (artikel 17) eller vid beslut om nödvaccinering (artikel 50.6). Motsvarande bestämmelser om kommissionens beslutsrätt finns i andra EG-direktiv om bekämpning av djursjukdomar. Det kan alltså inte uteslutas att det vid ett sjukdomsutbrott kan bli nödvändigt att vidta andra åtgärder än sådana som ryms inom lagens nuvarande bemyndiganden. Dessa åtgärder kommer inte sällan att behöva genomföras inom en ytterst kort tidsperiod. Mot bakgrund av det som nu anförs anser regeringen att det i lagen bör skapas visst utrymme för flexibilitet i fråga om valet av ingripanden för att förebygga eller hindra spridning av en epizootisk sjukdom. Bemyndigandet i 8 § bör därför, i likhet med vad som i dag gäller enligt zoonoslagen (1999:658), kompletteras med ett bemyndigande som ger möjlighet att föreskriva eller meddela beslut om andra åtgärder som skall genomföras till följd av beslut av kommissionen eller som annars är nödvändiga för att effektivt kunna förebygga och bekämpa epizootier. Den föreslagna lagtexten bör ändras redaktionellt i enlighet med vad Justitieombudsmannen föreslagit.

Föreningen djurens vänner har efterlyst en exemplifiering av vilka åtgärder som kan komma att beslutas med stöd av det nya bemyndigandet. Enligt regeringens uppfattning skulle ett behov av föreskrifter eller beslut kunna uppstå inom skilda områden. Ett konkret exempel på åtgärd kan vara att när smittade djur avlägsnats från en byggnad kan denna behöva

brännas i syfte att hindra ytterligare smittspridning. Av 2 kap. 7 och 12 §§ regeringsformen följer att föreskrifterna inte får avse begränsningar i den personliga rörelsefriheten.

5.2 Propositionens förslag avseende ändringar i ordningslagen

Regeringens förslag: Regeringen, eller i fråga om ett län, efter regeringens bemyndigande en länsstyrelse, skall få rätt att förbjuda att offentliga sammankomster och offentliga tillställningar hålls inom ett visst område om det är nödvändigt för att förebygga och bekämpa epizootier enligt epizootilagen.

Promemorians förslag: Överensstämmer helt med regeringens förslag.

Remissinstanserna: De flesta remissinstanser har ingen erinran mot promemorians förslag. *Statens jordbruksverk och Länsstyrelsen i Kalmar län* anser att Jordbruksverket bör vara den myndighet som, efter bemyndigande av regeringen och efter samråd med länsstyrelsen, får den föreslagna befogenheten att meddela föreskrifter om förbud mot allmänna sammankomster.

Skälen till regeringens förslag: I direktivet ställs krav på att det inom de s.k. skyddszoner som skall inrättas vid ett bekräftat mul- och klövsjukeutbrott skall vidtas vissa åtgärder. Dessa innefattar bl.a. förbud mot mässor, marknader, utställningar m.m. där djur av mottagliga arter hålls. Den behöriga myndigheten ges rätt att utvidga förbuden till att gälla evenemang med samlingar av människor som kan komma i kontakt med djur av mottagliga arter om det finns risk för spridning av mul- och klövsjukevirus (artikel 24.1 c).

Epizootilagen ger inte stöd för att besluta eller meddela föreskrifter om sådana begränsningar i mötesfriheten som avses i direktivet.

Som redogjorts för i avsnitt 4.2.2 får enligt 2 kap. 12 och 14 §§ regeringsformen mötesfriheten begränsas under vissa angivna förutsättningar. Begränsning får i första hand göras genom lag. I vissa fall kan begränsningar även göras i annan författning, t.ex. om det sker för att motverka farsot. Begreppet farsot får anses innefatta epizootiska sjukdomar.

Ordningslagen (1993:617) innehåller bestämmelser om allmänna sammankomster och offentliga tillställningar. Enligt 2 kap. 15 § första stycket får regeringen föreskriva att allmänna sammankomster och offentliga tillställningar inte får hållas inom ett visst område bl.a. om förbudet är nödvändigt för att motverka epidemier. Enligt bestämmelsens andra stycke får regeringen eller efter regeringens bemyndigande, en länsstyrelse på samma grunder meddela föreskrifter om förbud mot sammankomster och offentliga tillställningar i fråga om länet eller del därav. Begreppet epidemi omfattar inte djursjukdomar (epizooti).

För att förhindra smittspridning kan det i vissa situationer finnas behov av att förbjuda sammankomster mellan personer som har varit eller kan förväntas komma i kontakt med djur av mottagliga arter. Ett exempel på detta är lantbruksmässor. Bestämmelser om begränsningar i mötesfrihe-

ten bör samlas i ordningslagen. Regeringen föreslår därför att bemyndigandena i 2 kap. 15 § första och andra stycket ordningslagen kompletteras med en rätt för regeringen att föreskriva om förbud mot sammankomster och offentliga tillställningar för att motverka epizootiska sjukdomar.

Jordbruksverket och Länsstyrelsen i Kalmar län har förordat att regeringens rätt att meddela föreskrifter får överlåtas till Jordbruksverket i stället för till en länsstyrelse, vilket föreslagits i promemorian. Enligt ordningslagens systematik tillkommer dock rätten att förbjuda sammankomster inom länet oavsett vilket intresse förbudet avser att tillgodose länsstyrelsen. Regeringen anser det därför vara naturligt att även den nu föreslagna befogenheten – som ju innebär att avgörande vikt måste tillmätas den grundlagsskyddade rätten till mötesfrihet – ges till länsstyrelsen. Det är dock av central betydelse att länsstyrelsens beslut föregås av samråd med Jordbruksverket.

6 Konsekvenser

I propositionen föreslås lagändringar som framför allt består av bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter och fatta beslut för att genomföra det beslutade EG-direktivet för bekämpning av mul- och klövsjuka. Med myndighet åsyftas i merparten av fallen Statens jordbruksverk.

De krav som Jordbruksverket har skyldighet respektive rätt att ställa på enskilda kan förutsägas innebära ett visst merarbete och därmed vissa kostnader för den enskilde.

Vilka ekonomiska konsekvenser som de föreslagna författningsändringarna kan tänkas medföra i samband med ett epizootiutbrott beror bl.a. på utbrottets omfattning och geografiska utbredning samt dess spridningsbenägenhet och utveckling i stort. Kostnaderna är också avhängiga av hur snabbt bekämpningsåtgärder kan sättas in och hur kraftfulla och effektiva dessa är. Det är därför inte möjligt att närmare beräkna de ekonomiska konsekvenserna. Vid en svårbemästrad situation kan kostnaderna för samhället i stort bli avsevärda.

För att hålla kostnaderna på en så låg nivå som möjligt är det viktigt att myndigheterna har de befogenheter som krävs för en optimal bekämpning.

För näringsidkarnas del kan de nya kraven på anmälan i fall av epizooti innebära nya administrativa bördor, liksom möjligheterna att föreskriva om krav på registrering och journalföring. Detta kan medföra ökad arbetsbelastning och därmed vissa kostnader för enskilda. Samtidigt bidrar dessa åtgärder med all sannolikhet till att begränsa och snabbare komma till rätta med ett utbrott av en epizootisk sjukdom, vilket i längden är kostnadsbesparande både för enskilda och samhället i stort. Härutöver tillkommer sannolikt, i varje fall initialt, en viss ökning i administrativa kostnader på myndighetsnivå. Kostnaderna av de föreslagna författningsändringarna skall rymmas inom befintliga ramar.

7.1 Förslaget till lag om ändring i epizootilagen (1999:657)

3 §

Ändringen innebär att paragrafens andra och tredje stycke har flyttats till en ny paragraf, 3 a §.

3 a §

Paragrafen är ny. Den har behandlats i avsnitt 5.1.3. Innehållet i första stycket motsvarar bestämmelserna om anmälningsskyldighet för veterinärer och laboratorieansvariga i nuvarande 3 § andra och tredje styckena. Anmälningsskyldigheten i de bestämmelserna har nu utökats till att gälla även andra yrkesgrupper som kommer i kontakt med djur eller produkter av djur och som har anledning att misstänka att ett fall av mul- och klövsjuka eller en annan epizooti har inträffat. Det kan t.ex. handla om chaufförer som transporterar djur eller om seminörer. Dessutom har anmälningsskyldigheten för den som är ansvarig för ett laboratorium utökats till att gälla också misstänkta fall.

Andra stycket motsvarar bestämmelsen om länsstyrelsens skyldighet att underrätta andra myndigheter i nuvarande 3 § andra stycket.

Genom ändringarna genomförs artiklarna 3.1. b och 3.1 c i direktivet.

4 a §

Paragrafen är ny. Den har behandlats i avsnitt 5.1.5. Bestämmelsen innebär att den myndighet som regeringen bestämmer ges möjlighet att inrätta s.k. tillfälliga bekämpningszoner. Ett beslut om att inrätta en sådan zon innebär att myndigheten i det enskilda fallet och i den utsträckning det behövs förbjuder de som vistas i det aktuella området att lämna det, förbjuder de som vistas utanför att besöka det och förbjuder transporter eller förflyttningar av djur och fordon till, från eller inom området. Beslutanderätten gäller i fall då det kan misstänkas att ett fall av epizootisk sjukdom har inträffat. För att misstanke skall föreligga krävs att det finns något konkret som tyder på att en epizooti är för handen. De områden som avses i bestämmelsen är dels sådana områden som gränsar till ett område där smitta kan antas förekomma, dels icke gränsnära områden där det kan finnas risk för spridning av smitta. Det är inte nödvändigt att det finns en konkret risk för smittspridning inom de områden som berörs. Det räcker att dessa bedöms vara särskilt utsatta ur smittosynpunkt och det av säkerhetsskäl anses nödvändigt att begränsa besök, transporter och förflyttningar inom området. Det kan exempelvis handla om områden med mycket hög djurtäthet där en eventuell smitta skulle kunna spridas okontrollerat. Det kan också röra sig om situationer då myndigheterna har otillräcklig information om varifrån viruset kan komma och det bedöms som nödvändigt att spärra av t.ex. ett hamnområde för att förhindra att eventuell smitta kommer in i landet. Genom bestämmelsen genomförs artikel 7 i direktivet.

5 §

Ändringen, som har behandlats i avsnitt 5.1.6, innebär att bemyndigandet i andra stycket punkten 2 kompletteras med en rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om villkor för tillträde till djurstallar eller anläggningar där djur hålls. Föreskrifts- och beslutanderätten gäller i de fall då det är klarlagt att fall av epizootisk sjukdom har inträffat och i den utsträckning som det behövs för att motverka smittspridning. Det kan handla om att föreskriva krav på rengöring av t.ex. klädsel eller begränsningar för vad som får tas in till respektive föras ut från anläggningen. Andra exempel kan vara krav på att skriva upp sig på en lista eller dylikt, se vidare kommentaren till 8 § punkten 11.

Genom det föreslagna tillägget genomförs artiklarna 15.1, 24.2 d och 43 jämfört med bilaga VI, 2.2.4.2 i direktivet.

6 §

Ändringen, som har behandlats i avsnitt 5.1.5, innebär att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ges möjlighet att meddela föreskrifter om undantag från bestämmelserna om besöks- eller transportförbud inom områden som avses i 4 a §. Dessa undantag kan t.ex. avse sjukvårdspersonal eller veterinärer.

7 §

Ändringen, som har behandlats i avsnitt 5.1.5, innebär att även beslut enligt 4 a § om besöks- eller transportförbud m.m. skall upphävas av den myndighet som regeringen bestämmer så snart det blivit klarlagt att det inte längre finns skäl för beslutet. Detta innebär att ett beslut skall upphävas om det inte längre finns grundad anledning att misstänka att ett sjukdomsfall har inträffat eller då beslutet av andra skäl inte längre framstår som nödvändigt för att motverka smittspridning. Det innebär också att ett beslut skall upphävas om det efter smittutredning kan konstateras att ett fall av epizootisk sjukdom inträffat. Myndigheten skall då i stället vidta de åtgärder som följer av bemyndigandena i 5 §.

8 §

Bemyndigandet i punkten 3, som ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om oskadliggörande av döda djur, produkter av djur samt avfall och annat material som kan sprida smitta, har vidgats så att besluts- och föreskriftsrätten även omfattar andra varor än produkter av djur. Härmed avses t.ex. djurfoder. Bestämmelsen har behandlats närmare i avsnitt 5.1.4.

I paragrafens åttonde punkt har förts in ett nytt bemyndigande som ger regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer rätt att meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om begränsningar eller andra villkor vad gäller förflyttningar av fordon. Rätten att besluta om förbud mot förflyttning av fordon tar sikte på förflyttning av det tomma fordonet i sig. Det bemyndigande som i dag ges i punkten 8 har flyttats till punkten 9.

Bemyndigandet i paragrafens nionde punkt motsvarar de bemyndiganden som i dag ges i punkterna 8 och 9. I förtydligande syfte har bestäm-

melserna i de båda punkterna, som bägge handlar om begränsningar eller andra villkor i hanteringen av djur, varor m.m., slagits ihop till en punkt. Dessutom har bemyndigandet vidgats så att föreskrifts- och beslutanderätten omfattar avfall och annat material. Bestämmelsen har behandlats närmare i avsnitt 5.1.4.

Bemyndigandet i punkten 10 som i dag omfattar föreskrifter eller beslut om journalföring ifråga om djur, produkter av djur och djurtransporter, har kompletterats med en rätt för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om journalföring även av andra varor än produkter av djur och av avfall och annat material samt om registrering av transporter, djur m.m. Med andra varor avses exempelvis djurfoder och med annat material bl.a. strö och gödsel. Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 5.1.4.

Bemyndigandet i punkten 11 är nytt och innebär att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ges rätt att meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om dokumentation av besök på en anläggning. Bemyndigandet har behandlats i avsnitt 5.1.6.

Bemyndigandena i punkterna 12 och 13 motsvarar de bemyndiganden som i dag ges i punkterna 11 och 12.

I punkten 14 har ett nytt bemyndigande förts in som innebär att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ges rätt att meddela föreskrifter eller beslut i det enskilda fallet om skyldighet för enskilda att till Jordbruksverket lämna uppgifter som kan ha betydelse för att förebygga eller bekämpa epizootiska sjukdomar. Upplýsningar om vilka djur som anländer till eller som lämnar en djuranläggning eller information om djurtransporter eller försäljning av djur är exempel på sådana uppgifter. Skyldigheten att lämna uppgifter kan avse den som säljer, transporterar eller äger djuren. Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 5.1.7.

Bemyndigandet i punkten 15 har behandlats i avsnitt 5.1.8. Bemyndigandet är nytt och gör det möjligt för regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter eller i det enskilda fallet besluta om andra åtgärder än de som innefattas i övriga beslutsbefogenheter i lagen. Beslutanderätten omfattar dels åtgärder som Sverige är tvunget att genomföra till följd av ett kommissionsbeslut om bekämpning av ett visst sjukdomsutbrott, dels sådana åtgärder som bedöms nödvändiga för att förebygga eller bekämpa en epizootisk sjukdom. Ett exempel på en sådan åtgärd skulle kunna vara att bränna ned en byggnad i syfte att förhindra smittspridning. I begreppet nödvändiga åtgärder ligger att en viss åtgärd får föreskrivas eller beslutas endast om samma syfte inte kan uppnås med mindre ingripande åtgärder.

Genom ändringarna genomförs artiklarna 4.3 c, 5.1, 15.1, 35, 43 och 48 i direktivet.

20 §

Ändringen innebär att straffbestämmelsen vidgas till att gälla även den som med uppsåt eller av oaktsamhet bryter mot ett beslut enligt 4 a § epizootilagen. Bestämmelsen har behandlats i avsnitt 5.1.5.

7.2 Förslaget till lag om ändring i ordningslagen (1993:1617)

2 kap. 15 §

Ändringen, som har behandlats i avsnitt 5.2, innebär att regeringen, eller, när det handlar om länet eller del därav, efter regeringens bemyndigande, en länsstyrelse får föreskriva att allmänna sammankomster och offentliga tillställningar inte får hållas inom ett visst område om detta är nödvändigt för att förebygga eller bekämpa epizootier. Föreskrifter som meddelats av länsstyrelsen skall föregås av samråd med Statens jordbruksverk.

Genom ändringen genomförs artikel 24.1 c i direktivet.